

Regionstyrelsen

Yttrande över delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:75)

Föredragande regionråd: Aida Hadžialić

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementet har remitterat betänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:75)* till Region Stockholm för yttrande.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

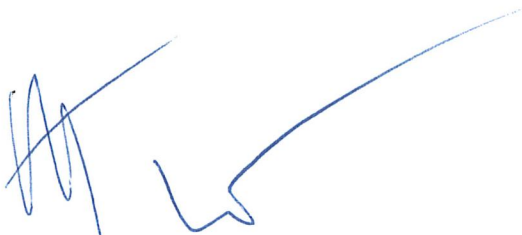
1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Justitiedepartementet över betänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:75)*.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Regionrådsberedningens motivering

Arbetet mot välfärdsbrottslighet och mot organiserad brottslighet i stort är en högt prioriterad uppgift såväl nationellt som regionalt. Region Stockholm välkomnar därför utredningens förslag om en generell sekretessbrytande bestämmelse som ger möjlighet till förbättrat informationsutbyte.

Utredningen föreslår att sekretess inom hälso- och sjukvården undantas från den generella sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde, men har övervägt att den ska omfattas. Utredningen menar att det krävs grundliga analyser av de långsiktiga konsekvenserna för hälso- och sjukvården innan sådana förslag kan lämnas.

Region Stockholm instämmer i att behovet av att värna sekretessen för enskilda patienter är stort och i att frågan om sekretess inom hälso- och sjukvården är komplex. Samtidigt finns det problem med välfärdsbrottslighet och fusk bland ett fåtal av vårdgivarna vilket är mycket angeläget att kunna bekämpa. Region Stockholms enhet som arbetar mot välfärdsbrottslighet upptäcker kontinuerligt nya fall. Det är därför viktigt

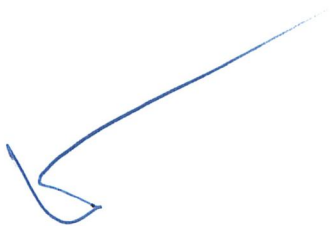

att de grundliga analyser som utredningen efterlyser genomförs skyndsamt. Det måste gå att hitta bestämmelser som kan värna patientsekretessen utan att samtidigt skydda det fåtal av vårdgivarna som fuskar.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
2. Sammanfattning av betänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:75)

Aida Hadžialić

Regionledningskontoret
Michael Staff

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2024-11-11

RS 2024-0809

Regionstyrelsen

Yttrande över delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:75)

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Justitiedepartementet över betänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:75).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Justitiedepartementet har remitterat betänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:75)* till Region Stockholm för yttrande.

Utredningen om förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter föreslår att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny generell sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör utlämnande av annars sekretessbelagda uppgifter om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden till en annan myndighet. Bestämmelsen kan bryta sekretessen i vissa närmare angivna syften, bland annat för att utreda brott och upptäcka fusk. Utlämnande ska föregås av en intresseavvägning. Sekretess inom hälso- och sjukvården och i annan medicinsk verksamhet undantas den generella sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde.

Region Stockholm tillstyrker utredningens förslag om en ny generell sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör utlämnande av annars sekretessbelagda uppgifter till annan myndighet till stöd för arbetet mot bland annat felaktiga utbetalningar och brottslighet. När det gäller sekretess inom hälso- och sjukvården och i annan medicinsk verksamhet anser Region Stockholm att de grundliga analyser som utredningen efterlyser bör genomföras skyndsamt, till exempel genom tilläggsdirektiv

till utredningen. Som utredningen konstaterar finns ett omfattande behov av förbättrade möjligheter till informationsutbyte på detta område.

Bakgrund

Justitiedepartementet har remitterat betänkandet *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:75)* till Region Stockholm för yttrande.

Regeringen beslutade den 19 oktober 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att överväga och föreslå förbättrade möjligheter att utbyta information om enskilda inom och mellan myndigheter och andra organ som enligt offentlighets- och sekretesslagen jämföras med myndigheter.

Uppdraget avsåg bland annat att kartlägga behovet av att myndigheter får förbättrade möjligheter att utbyta information med varandra i syfte att förhindra, förebygga, upptäcka, utreda och ingripa mot fusk, felaktiga utbetalningar, regelöverträdelser och brottslighet. Uppdraget avsåg vidare att analysera och ta ställning till hur behovet av att utbyta sekretessbelagd information kan tillgodoses och att särskilt överväga och lämna förslag på en generell bestämmelse som gör det möjligt att på ett effektivt sätt lämna uppgifter som omfattas av sekretess till skydd för enskilda till en annan myndighet, såväl på begäran som på eget initiativ.

Utredningen om förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter föreslår i delbetänkandet att det i offentlighets- och sekretesslagen ska införas en ny generell sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör utlämnande av annars sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet. Bestämmelsen ska bryta sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga och ekonomiska förhållanden.

Enligt bestämmelsen ska sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden inte hindra att en uppgift lämnas till en annan myndighet om det behövs för att

1. förebygga eller förhindra att en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd, en skatt eller en avgift beslutas, betalas ut eller tillgodoräknas felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp,
2. upptäcka eller utreda sådant som avses i 1,
3. utreda brott eller för att motverka brottslig verksamhet,
4. förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk eller regelöverträdelser, eller
5. handlägga ärenden i författningsreglerad verksamhet.

Den sekretessbrytande bestämmelsen innebär att en myndighet får lämna ut de annars sekretessbelagda uppgifter som träffas av bestämmelsen på eget initiativ, om rekvisiten för utlämnandet i övrigt är uppfyllda.

En uppgift ska enligt förslaget inte lämnas ut om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Viss sekretess har undantagits bestämmelsens tillämpningsområde. Detta gäller bland annat sekretess inom hälso- och sjukvården och annan medicinsk verksamhet. Motsvarande undantag finns sedan tidigare i en sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (den så kallade generalklausulen i 10 kap. 27 §). Motiveringen till detta har historiskt varit följande. Sjukvården hör till de områden där kraven på sekretess kring enskildas personliga förhållanden gör sig starkast gällande. Sekretessen på området har gamla traditioner och läkarsekretessen är ett väsentligt inslag i läkaretiken. Utformningen av sekretessbestämmelserna på sjukvårdsområdet har mycket stor betydelse både för de som kommer i kontakt med sjukvården och för de som har sitt arbete inom detta område.

Av utredningens kartläggning framgår att det finns en mycket stor efterfrågan på utökade möjligheter att få del av uppgifter som förekommer inom hälso- och sjukvården. Utredningen har därför övervägt att låta den nya sekretessbrytande bestämmelsen vara tillämplig även på hälso- och sjukvårdssekretessen, men att då ställa högre krav för sekretessgenombrott (till exempel att en uppgift får lämnas ut endast om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda) eller att begränsa syftet med utlämnandet (till exempel att en uppgift får lämnas ut endast i syfte att utreda brott eller för att motverka brottslig verksamhet). Sammantaget bedömer dock utredningen att även ett begränsat generellt sekretessgenombrott inom hälso- och sjukvården kräver grundliga analyser av de långsiktiga konsekvenserna för hälso- och sjukvården. Utredningen föreslår därför att sekretess inom hälso- och sjukvården och i annan medicinsk verksamhet helt och hållet ska undantas den nya generella sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde.

På socialtjänstens område kommer utredningen till motsatt slutsats. Enligt utredningen finns det ett omfattande behov av förbättrade möjligheter till informationsutbyte med socialtjänsten. Behovet av en förenklad reglering är dessutom särskilt framträdande i detta sammanhang. Utredningens sammantagna bedömning blir därför att de skäl som legat till grund för att

undanta socialtjänstsekretessen från generalklausulens tillämpningsområde inte längre framstår som befogade. Sekretess inom socialtjänsten ska därför – till skillnad från hälso- och sjukvårdssekretessen – i huvudsak omfattas av den generella sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde.

Det stora behovet av förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheterna gör enligt utredningen att den generella sekretessbrytande bestämmelsen bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 september 2025.

Ärendet har beretts i samråd med hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm tillstyrker utredningens förslag att det i offentlighets- och sekretesslagen ska införas en generell sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör utlämnande av annars sekretessbelagda uppgifter till andra myndigheter. Enligt förslaget kan utlämnande endast komma i fråga om det behövs för något av de syften som anges i bestämmelsen. De syften som utredningen föreslår framstår som väl avvägda.

Region Stockholm bedömer att de utökade möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter skulle ge regionen bättre möjligheter att ta del av information som har betydelse för regionens förmåga att förebygga, upptäcka och förhindra välfärdsbrott. I de delar som inte avser hälso- och sjukvårdssekretess skulle bestämmelsen också ge stärkta möjligheter att lämna information till andra myndigheter.

De ökade möjligheterna till informationsutbyte balanseras av att den utlämnande myndigheten ska beakta motstående intressen, vilket innebär att om ett utlämnande framstår som mycket olämpligt eller resultatet som stötande ska sekretesskyddet upprätthållas. Utformningen av denna intresseavvägning framstår som väl avvägd. Region Stockholm noterar att utredningen som ett exempel på en situation där uppgifter inte lämnas ut nämner uppföljningsärenden enligt lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden, den så kallade visseblåsarlagen.

Av utredningens egen kartläggning framgår att det finns en mycket stor efterfrågan på utökade möjligheter att få del av uppgifter som förekommer inom hälso- och sjukvården. Trots detta föreslår utredningen att sekretess inom hälso- och sjukvården helt och hållet ska undantas den generella

sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde. Utredningen har som framgått övervägt att låta bestämmelsen vara tillämplig även på hälso- och sjukvårdssekretessen, men att då ställa högre krav för sekretessgenombrott eller begränsa syftet med utlämnandet. Men enligt utredningen krävs först grundliga analyser av de långsiktiga konsekvenserna för hälso- och sjukvården. Region Stockholm anser att de analyser som utredningen efterlyser bör genomföras skyndsamt, till exempel genom tilläggsdirektiv till utredningen. Som framgått finns ett omfattande behov på området som inte tillgodoses av befintlig reglering.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär att myndigheter får bättre möjligheter att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda bland annat felaktiga utbetalningar, brott eller brottslig verksamhet, fusk eller regelöverträdelser. Större möjlighet till informationsutbyte kommer enligt utredningen sannolikt att leda till omfattande samhällsekonomiska vinster på ett stort antal områden. Enligt utredningen går det dock inte att på förhand uppskatta hur stora de ekonomiska effekterna av förslaget blir.

Förslaget, som inte innebär några nya åligganden, bör enligt utredningen inte heller leda till kostnadsökningar för kommuner och regioner.

Förslaget bedöms därför inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Katarina Back
Chefsjurist

Beslutsunderlag

1. Sammanfattning av betänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:75)

Beslutsexpediering

1. Justitiedepartementet